

Ruta 1. La ruta dels contrabandistes

Punt de sortida del recorregut:

El punt de sortida es troba en la mateixa base de Pal-Arinsal Mountain Park. Agafem la carretera asfaltada en direcció al poble de Pal, per on segurament haurem ascendit prèviament. En arribar a la primera cruïlla seguirem recte cap al coll de la Botella. Un cop allà, veurem la sortida del telefèric que enllaça els sectors esquiables de Pal i Arinsal. Aquest serà el punt 1.

El recorregut complet amb sortida i arribada a Pal-Arinsal Mountain Park arribant a Alins és d'uns 37 quilòmetres, 26 per pistes de terra i 11 per carreteres asfaltades, més els que farem si connectem amb les rutes 2 i 3.

En aquesta ruta passarem pel port de Cabús, Tor i Alins de Vallferrera.

Punt 1. Coll de la Botella (2.069 m), on veurem uns telecadires i el telefèric de l'estació d'esquí de Pal-Arinsal. A uns 200 metres d'aquest punt, en direcció al port de Cabús, veurem una escultura a la dreta que sembla una enorme tassa de tubs de ferro. A la dreta trobarem un mirador natural d'esplèndides vistes. En aquest punt es reuneixen a la nit, cap al 12 d'agost, gran quantitat de persones per veure la pluja de meteorits que es produeix cada any. Només hi falta l'acomodador per ajudar-te a trobar un forat on instal·lar-te.

Punt 2. Port de Cabús (2.320 m). Límit entre Andorra i Espanya, entrem a la comarca del Pallars Sobirà.

Punt 3. Desviament que enllaça amb el punt 9 per la borda de Palanca.

Punt 5. Passarem per les bordes de Sança i seguirem pel bosc Negre. Meravellós bosc de pi negre, mig arrasat per una allau l'hivern de 1995-96. Passarem pel coll de Castellàs, des d'on apreciarem millor els devastadors efectes de l'allau.

Punt 6. Desviament alternatiu. Veurem que surt una pista per la dreta del riu de la Rabassa. Aquesta pista, de 3,1 km, passa per la borda de Palanca i enllaça amb el punt 12.

Punt 7. Tor (1.760 m). Situat a la confluència del riu de la Rabassa i del barranc de Vallpeguera. Poble petit, un dels més alts de Catalunya amb una església romànica dedicada a Sant Pere, edifici del s. X, d'una nau presidida per un absis rectangular i un campanar de base quadrada, amb espitlleres i finestres doblement geminades. Dalt del poble trobarem les runes del castell de Tor, que controlava aquesta ruta cap a Andorra, destruït pels gascons l'any 1513. Podem fer una excursió d'uns 20 minuts a les runes del castell. Remuntarem per la dreta el curs del rierol del barranc de Vallpeguera.

Seguirem el camí fins a arribar a uns prats on veurem una passarel·la que ens permetrà creuar el rierol. A l'esquerra, per sobre nostre, veurem el Roc de Sant Pere i les runes. En comptes de pujar directament, ens serà menys cansat seguir recte pujant pel prat, fins a trobar una senda on girarem a l'esquerra. Primer trobarem les runes de l'església preromànica de Sant Pere, de la que només queda dret el mur de ponent i part del campanar d'espadanya. Més endavant arribarem a una important fossa excavada a la roca. A l'altre costat de la fossa veurem les restes d'una torre rodona. Des de la punta del Roc de Sant Pere, veurem per sota nostre les cases del poble de Tor.

Punt 9. Desviament a Noris (1.260 m). Església de Sant Serni, edifici romànic del s. XI, d'una nau i absis semicircular amb decoracions llombardes. Posteriorment se li afegiren les capelles laterals i el petit campanar. La primera casa del poble, un vell casalot de parets gruixudes i espitlleres, fou utilitzada com a caserna pels carlistes en les guerres del s. XIX.

Punt 13. Trobarem una bifurcació on girarem cap a la dreta. A l'esquerra es veu Àreu i el Pla de Boet, punt de sortida per a excursions a la Pica d'Estats. Recorregut d'uns 9 km.

Punt 14. Alins de Vallferrera (1.048 m). Abans d'arribar al poble, veurem en un pujol l'església de Sant Quirí, edifici romànic del s. XII. En aquest indret es trobava l'antic poble fortificat, anomenat la Força d'Alins, assetjat i destruït per les tropes del duc de Cardona l'any 1513.

Antigament hi havia tres fargues que van funcionar fins el 1874. En la façana de l'Ajuntament es conserva un dels martinets. El nom de Vall Ferrera prové de les mines i les fargues que treballaven el ferro. L'església de Sant Vicenç, molt modificada, només conserva de l'edifici primitiu del s. XI la base del campanar amb decoracions llombardes. A partir d'aquí podem tornar pel mateix camí cap a Pal-Arinsal Mountain Park o podem tomar a la ruta 2 o a la 3 i seguir el nostre dia d'aventura i descobriments.

En acabar la ruta, val la pena aprofitar l'avinentesa per visitar el nucli del poble de Pal (1.547 m). L'església de Sant Climent, reformada en diverses ocasions, conserva part dels seus murs romànics. El campanar és la part més característica de l'obra romànica. És de planta quadrada i té tres pisos de finestres, del més pur estil romànic llombard. Els dos primers pisos amb finestres geminades i el tercer amb dobles finestrals geminats, els únics d'Andorra. A l'interior es venera una imatge de la Mare de Déu del Remei, de tradició romànica, que conserva la policromia original del s. XIII. També hi veurem un retaule de l'any 1708 dedicat al papa Sant Climent.